

איראן במצוקה אסטרטגית לאחר הפגיעה במערך שלוחיה

יוסי מנשרוף

בנאומו (22 בדצמבר 2024) הצהיר מנהיג איראן ח'אמנהאי, כי "הטענה שאיראן איבדה את כוחות הפרוקסי שלה היא טעות נוספת, משום שלאיראן אין כוחות פרוקסי". הצהרתו נאמרה בעקבות השפל ההיסטורי אליו נקלע ציר ההתנגדות בראשות איראן בעקבות הישגי ישראל במלחמת "חרבות ברזל" והדחת בשאר אל-אסד, ועוררה תמיהות באיראן ומחוצה לה. מאז הקמתו במהפכה האסלאמית, המשטר האסלאמי הקים וטיפח בעקביות מערך שלוחים, שמילא תפקיד משמעותי במדיניותה האזורית של טהראן ובתפיסת ביטחונה. המאמץ האיראני הנמרץ, שנמשך ארבעה עשורים, התבטא (לפי מחקר שפירסם מכון וושינגטון) בהקמה וטיפוח של למעלה ממאה מליציות שהקימה טהראן בעיראק, לבנון וסוריה (עדכני ל-2019). המאמר הנוכחי מבקש לבחון את השורשים האידיאולוגיים של הקמת מערך השלוחים, ואת הגלגולים השונים שעבר בהתאם למציאות המשתנה.

מחולל המהפכה האסלאמית ומייסד המשטר האסלאמי, איתאללה רוחאללה ח'מיני, הדגיש את שאיפתו לייצא את המהפכה האסלאמית לאזור, עוד קודם ששב לאיראן מהגלות. בראיונות לתקשורת המזרח-תיכונית והבינלאומית ממקום מושבו בפאריז (אליה הועבר מנג'ף באוקטובר 1978), הסביר שהמשטר שיוקם באיראן במקום המונרכיה הפהלווית ישמש דוגמא טובה לאומות המדוכאות ברחבי העולם, ובמיוחד במזה"ת, שיוכלו ללמוד כיצד אפשר להביס כוחות חזקים בעזרת אידיאולוגיה מהפכנית. לדבריו, המשטר החדש בטהראן יסייע לעמים אחרים להתקומם נגד האימפריאליזם

ד"ר יוסי מנשרוף הוא חוקר איראן ומליציות שיעיות במכון משגב לביטחון לאומי ואסטרטגיה ציונית. לשעבר חוקר במכון ירושלים לאסטרטגיה ולביטחון, ובמכון לחקר התקשורת במזה"ת (ממר"י). בוגר החוג למזה"ת ואסלאם באוני' חיפה.

המערבי ולהילחם בישראל. לאחר ששב לאיראן והקים את המשטר המהפכני, השאיפה לייצא את המהפכה האסלאמית עוגנה בחוקת המשטר, שאושרה במשאל עם בדצמבר 1979. סעיף 154 בחוקה קובע, שהרפובליקה האסלאמית תומכת במאבק של המדוכאים נגד הכוחות היהירים ברחבי העולם, תוך שהיא תימנע מלהתערב בענייני הפנים של האומות האחרות. יתרה מכך, ח'מיני קרא בנאומו באוגוסט 1979 למאבק שיעי-סוני משותף להשמדת ישראל, והצהיר שדי אם כל מוסלמי ישפוך דלי של מים על ישראל, כדי להטביעה בשיטפון. ניכר עם זאת, שלמרות המאמץ להפיץ מסר אקומני וכך למשוך אליו קהלים סונים ושיעים כאחד, איראן הצליחה להקים מערך שלוחים שהוא שיעי ברובו. ח'מיני היה מודע היטב לקושי הזה וכבר באחד מנאומו בפאריז, בדצמבר 1978, הצהיר שבעוד ש"אוכלוסיות סוניות מאמינות בציות לשליטיהן, השיעים האמינו מאז ומתמיד בהתמרדות."

הגלגול הראשון של מערך השלוחים

עד מהרה, הקימה איראן אירגונים ששימשו אותה להפצת מהפכתה ביעדים מובילים באזור: לבנון, עיראק ובחריין. בבחריין היא הקימה את "החזית האסלאמית לשיחרור בחריין", וקידמה באמצעותה ניסיון הפיכה שיעי כושל בדצמבר 1981. בלבנון היא הקימה ב-1982 את חזבאללה, ובזירה העיראקית, היא הקימה ב-1983 את גיס בדר שהיה הזרוע הצבאית של "המועצה העליונה למהפכה האסלאמית בעיראק", שנלחם כתף אל כתף לצד הכוחות האיראנים נגד צבא עיראק, במלחמת איראן-עיראק. מלבד אירגונים אלו, נלחמו לצד איראן גם מסגרות קטנות יותר של שיעים בחריינים ואפגניים, שהיוו סנונית לקראת המשך. ב-1987 הקימה איראן את "חזבאללה חג'אז", הפרוקסי הסעודי, שפעל עד 1996 ופגע באינטרסים סעודיים בשטח הממלכה וברחבי העולם.

מנהיגי איראן, ח'מיני ויורשו ח'אמנהאי, ביטאו בפומבי את ההוראה להקים ולטפח את מערך השלוחים. במסר ששיגר ל"תנועות שוחרות חופש" בעולם בנובמבר 1979, הבטיח ח'מיני לתמוך בכל תנועה בעולם שתקום נגד ממשלתה הפרו-אמריקאית. בנאומו לרגל שבוע הבסיג' (מליציה סמי-צבאית באיראן) בנובמבר 1983 הכריז ח'מיני: "יש להקים תאי התנגדות בכל העולם, שיעמדו איתן נגד המזרח והמערב". בנובמבר 1983 תיקף ח'אמנהאי את ההוראה הזו, בנאומו הראשון בפני משמרות המהפכה מאז מונה למנהיג ביוני 1989. המוסדות שהיו אחראים על יישום הוראת ח'מיני היו מגוונים. ראשית, "המשרד לתנועות שחרור", שפעל בחסות איתאללה חסין עלי מנת'רי, יורשו המיועד של ח'מיני, שהודח מתפקידו ב-1989 לאחר שסטה מההגות המהפכנית. בראש המשרד פעל בנו, מחמד מנת'ר'י, ולאחר חיסולו בידי האירגון האופוזיציוני "מג'אהדין ח'לק" ביוני 1981, ירש אותו מקורבו מהדי האשמי. לצד "המשרד לתנועות שיחרור", הופקדו על המלאכה גם משמרות המהפכה, שהוסמכו כבר בתקנון שלהם, שאושר על-ידי "מועצת המהפכה" (המוסד השלטוני ששלט

באיראן בתקופת המעבר מהמונרכיה הפהלווית, לצד "הממשלה הזמנית" (ב-25 באפריל 1979, לייצא את המהפכה האסלאמית ולהפיצה בעולם. בעקבות מאבקי הכוח בצמרת המשטר, "המשרד לתנועות שיחרור" פורק, מהדי האשמי נעצר והוצא להורג ב-1987, והתמיכה במערך השלוחים האיראני מוסדה והופקדה באופן בלעדי בידי משמרות המהפכה וכוח קדס.

שיטת הפעולה האיראנית היתה עקבית. האירגונים שהקימה וטיפחה היו אמורים לשמש חיל חלוץ לטובת סדר פוליטי-חברתי חדש בארצות היעד. לשם כך, איראן העניקה להם סיוע מקיף, שבנוסף לחימוש והכשרות צבאיות, גם סיוע תעמולתי בדמות הקמת מגזינים ושופרות תקשורתיים, ומימון. הסיוע הזה נועד לאפשר לאירגונים הללו להרחיב את שורותיהם, ולגבור על אירגונים וקבוצות מתחרות, שלא נהו אחרי הגות ח'מיני. לצד החזון לטווח הארוך, הקמת משטרים אסלאמיים באזור, האירגונים הללו ביצעו בשליחות איראן לאורך שנות השמונים שורה ארוכה של פיגועי טרור. בכך מילאו תפקיד חשוב בקידום יעדים ראשיים במדיניות האיראנית: דחיקת ארה"ב מהאזור, ענישת המדינות המוסלמיות (סעודיה, כוית) שתמכו במאמצי הלחימה של סדאם נגד איראן. בבסיס תפיסת הביטחון הלאומי של איראן עמדה השאיפה לסכל את האיום הצבאי הקיומי ששיקף סדאם עבור המשטר. מעבר לכך, במיזכר ב-22 בנובמבר 1986 קבע ה-CIA, שמאחורי התמיכה האיראנית בטרור עמד גם מניע דתי, כיוון שבכירי המשטר בטהראן ראו לעצמם חובה דתית לייצא את מהפכתם ולעודד, בכל אמצעי אפשרי, מאבק עקבי של הכוחות המדוכאים נגד היהירים (המערב בראשות ארה"ב).

מלחמת איראן-עיראק (2003-2011)

המלחמה שפרצה בעיראק עם פלישת ארה"ב לעיראק והדחת משטר הבעת' בראשות סדאם ב-2003, יצרה איום משמעותי לאיראן, אך לבסוף שימשה אותה כדי למצות ממנה את ההזדמנות לשכלל את הפעלת השלוחים, ולהעמיק באמצעותה את דריסת רגלה בעיראק הפוסט-בעת'ית. הגעת הכוחות האמריקאים אל גבול איראן בעיראק, שיקפה איום משמעותי על איראן, לאחר שכוחות אמריקאים כבר פלשו לאפגניסטן ב-2001 כתוצאה ממתקפת ה-9/11. איראן כותרה בידי ארה"ב ממזרח וממערב, ובפניה עמדה סכנת הפיכתן של המדינות האלו לבסיס לתקיפתה, או אף לקידום הדחת המשטר באמצעות תמיכה מקרוב באירגון האופוזיציה, מג'אהדין ח'לק, שישב בעיראק. דאגתו של המשטר מהאירגון היתה משמעותית, לאור ניסיונו הכושל לפלוש קרקעית לאיראן מעיראק ביולי 1988, ששה ימים לאחר הצהרת ח'מיני שהוא מקבל את יוזמת האו"ם להפסקת האש עם עיראק (החלטה 598), ובכך לנצל את התשתה של איראן במלחמה נגד עיראק.

תחילה, הורה ח'אמנהאי ב-2001 לכוח קדס להגיש לטאליבן סיוע פיננסי וצבאי (קטן בהיקפו ביחס לזירות האחרות), כדי שיילחם בכוחות האמריקאים באפגניסטן.

לצד זאת, פעלה איראן למיטוט חזונו של הנשיא האמריקאי בוש להקים בעיראק דמוקרטיה, שקיומה היה עלול להחריף את הדרישות שעלו באיראן באותה עת מצד תומכי הנשיא דאז, מוחמד ח'אתמי, לרפורמות ולמתן חירויות. דרישות אלו היו הסיבה המרכזית לפרוץ מהומות הסטודנטים בקיץ 1999, שהיה עד אותה עת המחאה המשמעותית ביותר שידע המשטר האסלאמי מאז הקמתו ב-1979. לאחר מכן הקים ח'אמנהאי מערך מיוחד בכוח קדס שיעסוק בזירה העיראקית, והכפיף אליו כוח של חזבאללה. חזבאללה הפך לשחקן הראשי במערך השלוחים האיראני במיוחד מאז מונה קאסם סולימאני לפקד על כוח קדס ב-1998. כך הקים וטיפח המערך הזה ארבע מליציות עיראקיות, שהפכו לאמצעי משמעותי למנוע את השגת מטרות ארה"ב בעיראק: ג'יש אל-מהדי (בראשות מקתדא צדר), עצאא'ב אהל אל-חק, לואא' יום אל-מועוד וכתאא'ב חזבאללה. המליציות הללו נהנו מסיוע מקיף מצד טהראן, ששימש אותן כדי להרוג 603 חיילים אמריקאים, לפי רישומי הפנטגון (עדכני ל-2019). מכאן עולה, שאיראן היתה מעורבת בהרג של שישית מסך החיילים שאבדה ארה"ב במלחמת עיראק. עם זאת, חשוב לזכור שאיראן סייעה צבאית וכלכלית גם לשלוחת אל-קאעדה בעיראק, שפעלה בראשות אבו-מצעב אל-זרקאוי, וכן למליציה סונית כורדית, אנצאר אל-אסלאם. לפיכך נראה שמספר החיילים האמריקאים שנפגעו מסיוע איראני למעשה גדול יותר. ההצלחה הזו זרעה בקרב בכירי המשטר באיראן ביטחון עצמי לגבי נחיצות מערך השלוחים ויעילותו, כמו גם ליכולותיהם של בכירים איראנים שונים לתפעל את המערך, כפי שניכר בהצהרות שונות שהם נשאו בהמשך.

האביב הערבי ומשבר דאעש

הגם ששיקף סכנה נוספת עבור איראן, בדמות דרישה לחירויות ולשיחרור מעול משטר דיקטטורי, גילם האביב הערבי שפרץ ב-2011, הזדמנות נוספת לאיראן לעבות ולשכלל את מערך השלוחים שלה. המאמץ התפרש על כמה זירות. ראשית, לאור חשיבותה המרובה של סוריה לתפיסת הביטחון של איראן ויעדיה באזור, הושם דגש על הזירה הסורית שם התמקד מערך המליציות שפעל בפיקוד כוח קדס במשימת שימור משטרו של אסד. לשם כך, הטילה איראן למערכה נגד המורדים הסורים כבר בשנים הראשונות לפריצתו (2011-2012) ועוד בטרם הופעת דאעש ב-2014, את חזבאללה, ומגוון מליציות שיעיות עיראקיות שהתבססו על המערך העיראקי, שלחם נגד האמריקאים במלחמת עיראק (2003-2011) בחסות איראן. המליציות העיראקיות היו כתאא'ב חזבאללה, עצאא'ב אהל אל-חק, אירגון בדר (לשעבר גיס בדר), אל-נג'באא' (שהתפצלה מג'יש אל-מהדי), וכתאא'ב סיד אל-שהדאא'. בנוסף לאלו, שיגר כוח קדס למלחמה בסוריה את המליציות פאטמיון, שהורכבה מאפגנים מבקשי עבודה באיראן ומקרב העדה השיעית באפגניסטן, וכן זינביון, שהורכבה מפקיסטנים שיעים מאיראן ומפקיסטן. בסיכומו של דבר, המאמץ האיראני האינטנסיבי נשא פרות. בהתאם לשאיפת ח'אמנהאי להפוך את האיום על האינטרס האיראני, בדמות הדחת

משטר אסד, להזדמנות, דריסת הרגל האיראנית בסוריה. האיום שלה למול ישראל מחזית הצפון גבר. כך, היא הצליחה לבסס בסוריה את דיוויזית "האמאם חוסיין", שהיתה כוח שיעי רב-לאומי שפעל בפיקוד כוח קדס איראני והיה הכוח האיראני המוביל בסוריה, ומנה אלפי לוחמים המצויידיים באמל"ח מתקדם. לצד זאת, היא הצליחה לבסס מסדרון קרקעי, שעבר משטחה הישר אל לבנון דרך עיראק וסוריה, והסתייעה בו כדי לצייד את חזבאללה בטכנולוגיה לטובת פרויקט הדיוק הטילי. כך, הצליח כוח קדס לשדרג את חומרת האיום שניצב מצד יכולותיו הטיליות של חזבאללה נגד ישראל. המיתקפות שביצעה ישראל במסגרת המב"מ (המלחמה שבין המערכות) לא הצליחו להכיל את כל משלוחי האמל"ח, ולפיכך פרויקט הדיוק הטילי נחל הצלחה חלקית. טהראן גם ניסתה לבסס חזית צפונית נוספת מול ישראל, במקביל לזו הלבנונית, משטח רמת הגולן הסורית. המשימה הוטלה על כוח בחזבאללה, הידוע בשם "תיק הגולן", אך לאור התקיפות הישראליות המרובות, איראן וחזבאללה לא הצליחו למלא את יעדם.

בצל האיום הקיומי ששיקף דאעש על השיעה בעיראק, הצליחה איראן להעמיק את דריסת רגלה במדינה. איתאללה עט'מא עלי סיסתאני, שמתנגד למעורבות העמוקה של איראן בעיראק, פירסם ב-2014 פתווא אשר מורה לשיעים להתגייס ולהתחמש לטובת הלחימה נגד דאעש. כך הוקם האירגון חשד אל-שעבי (הגיוס העממי), שזכה לתמיכה מקיפה מצד איראן והפך למסגרת כללית של מליציות שונות, בהן רבות מאלו שנתמכות בידי כוח קדס. בחסות התמיכה מאיראן ומארה"ב, הצליח חשד אל-שעבי לשחרר את מרבית חבלי הארץ שנכבשו על-ידי דאעש, אך בה בעת הוא גם קידם את ההשפעה והמעורבות האיראנית בעיראק, באמצעות שיתוף הפעולה העמוק עם כוח קדס. כך הצליחה איראן לדחוק את ארה"ב בעיראק, לאחר שכוחותיה הותקפו על-ידי המליציות שנתמכו בידי איראן.

בצל המרד השיעי בבחריין, ב-2011, איראן הצליחה להעמיק את דריסת רגלה בממלכה, הגם שלא בצורה רחבה. במסגרת זאת, היא הקימה שתי מליציות שיעיות הפרוקסי העיקרי שבאמצעותו פעלה לערעור היציבות בבחריין היא מליציית סראיא אל-אשתר (הוקמה ב-2013). מנהיג המליציה, מרתצ'א אל-סנדי, שחוסה באיראן מאז 2011, קורא בגלוי למהפכה אלימה שתדיח את משטר אל-ח'ליפה. מליציה שיעית בבחריינית שהקימה ב-2013 היא סראיא אל-מוח'תאר, אשר חרתה על דגלה להדיח את משטר אל-ח'ליפה ולהקים מדינה החוסה בצילה של איראן. האמל"ח שהציב כוח קדס בידי המליציות הללו (מקלעי RPG, רובי צלפים, מטענים) היה פחות משמעותי באיכותו ובהיקפיו מזה של המליציות השיעיות בזירות אחרות. בהתאם לכך, מידת האיום שנשקף מצידן לשלטון לא היה משמעותי.

לעומת זאת, בתימן זיהתה איראן את היתרונות הגאו-אסטרטגיים שתוכל לשאוב מהרחבת ציר ההתנגדות בראשותה, בהיותם ממוקמים בסמיכות לים האדום ומדרום לסעודיה. כפי שהעידו מומחי האו"ם, כוח קדס החל לסייע לחות'ים בתימן החל

מ-2009. הסיוע הטכנולוגי, הצבאי, התעמולתי והפיננסי היה כה אינטנסיבי, ובהתאם ב-2018 העיד מפקד סנטקום דאז, הגנרל ג'וזף ווטל, בקונגרס, שאיראן "השיגה בחמש שנים בתימן מה שלקח לה לבצע בלבנון עם חיזבאללה במשך שני עשורים". כחלק מההכשרות שהעניק כוח קדס לחות'ים, פעילים חות'ים גוייסו לטובת זירת הלחימה בסוריה ב-2015, שם הם קיבלו טבילת אש מבצעית במסגרת הלחימה נגד מתנגדי אסד, וכך חזרו לתימן כשהם מנוסים יותר.

כוח קדס הטיל לזירה את חיזבאללה, שכבר משנת 2011 החל לסייע לחות'ים בשטח תימן, במתן הדרכות צבאיות, לחימה בהיקף מצומצם נגד הקואליציה התימנית בהובלת סעודיה, והן בהשתתפות בשיגורי טילים, במסגרת המלחמה נגד סעודיה. אנשי חיזבאללה גם סייעו לחות'ים להפעיל את ערוץ התעמולה המרכזי שלהם, אל-מסירה, והוא משדר מהדאחיה, בסמיכות למקום השידורים של ערוץ אל-מנאר של חיזבאללה. אף שטהראן התכחשה נמרצות לסיוע הצבאי שהגישה לחות'ים, בכירים איראנים התגאו על חלקה של איראן בהישגים שקצרו החות'ים במלחמתם נגד סעודיה בשנים 2015-2022.

התלכדות הזירות במלחמת "חרבות ברזל"

במלחמת "חרבות ברזל", הופעל לראשונה מערך השלוחים של איראן מזירות שונות באופן מקביל, נגד ישראל. מגמה זו, הידועה בשם "התלכדות הזירות", שירתה את איראן, משום שסייעה להתיש את ישראל, למול מאמצייה להתמקד במלחמה נגד חמאס בעזה. זאת כאשר איראן נשאר מחוץ למעגל האש. עם זאת, החלטת ח'אמנהאי לתקוף את ישראל ישירות, בתגובה לחיסול מפקד כוח קדס בסוריה ובלבנון, מוחמד רצ'א זאהדי, באפריל 2024, הכניסה את איראן למעגל האש, בניגוד לאסטרטגייה האיראנית שהינחתה את צמרת המשטר מאז כינונו. ניכר חשש איראני מהסכנה המרובה הגלומה בכך, וטהראן גילתה הססנות ודחיינות להגיב למיתקפות הישראליות. בחילופי המהלומות שבוצעו עד כה בין ישראל לאיראן, חטפה איראן מהלומה צבאית חסרת תקדים, במיתקפה הישראלית באוקטובר. במיתקפה, שכללה 20 יעדים צבאיים ומיתקן גרעיני, הושמד חלק משמעותי ממערכות ההגנה האווירית של איראן, מה שהציב בפניה בעיה, וכן מיתקנים לייצור דלק בעבור הטילים האיראנים. היגררותה של איראן לחילופי המהלומות מסכנת באופן משמעותי את מיתקני הגרעין שלה, ומעניקה לישראל הזדמנות פז לממש את שאיפתה רבת השנים. בנוסף, ניכר שישראל עידכנה את תפיסת הביטחון שלה למול איראן, כפי שהתבטא במגוון התקיפות נגד משלוחי הנשק מאיראן לחיזבאללה במהלך המלחמה, ובמיוחד חיסול בכירים איראנים (ובראשם עבאס נילפרושאן, יורשו של זאהדי, שחוסל יחד נטרללה בספטמבר 2024).

המצוקה האסטרטגית אליה נקלעה איראן, בעקבות ההישגים שצברה ישראל מול מערך השלוחים והמיתקפות הישירות נגד איראן, היא ברורה. מערך השלוחים, ששימש

קיר הגנה עבודה במשך שנים והרחיק ממנה את האיום, קרס בחלקו המשמעותי (הפסקת האש בלבנון בנובמבר, הדחת אסד והצהרת המליציות העיראקיות על הפוגה בשיגורים נגד ישראל בדצמבר 2024). החות'ים, שהגבירו את קצב שיגוריהם מאז הפסקת האש בלבנון, נותרו השחקן היחיד במערך השלוחים שמסייע לחמאס. לפיכך, נשמעות באיראן אזהרות מפי חוגי שלטון ואנשי אקדמיה, לפיהן ישראל צפויה לתקוף את איראן עצמה לאחר הישגיה באזור.

סיכום: שיקום ההרתעה

הפגיעה במערך השלוחים שאיראן טיפחה ושיכללה במהלך ארבעה עשורים, הציבה את טהראן במצוקה אסטרטגית בפתחה של 2025. איראן נותרה חשופה ופגיעה. בעייתה הוחרפה לאחר שכניסתה למעגל הלחימה הישיר נגד ישראל, עלתה לה במיתקפה אווירית ישראלית חסרת תקדים. אף ששלוחיה אינם סרים למרותה אלא פועלים בעידודה ובאכוונתה, האסטרטגיה האיראנית ייעדה להם מקום משמעותי בכושר ההרתעה ובתפיסת הביטחון הלאומי של טהראן. הייעוד הזה השתקף היטב בהצהרתו של ע'לאם-רצ'א רשיד, מפקד מפקדת ח'אתם אל-אנביאא', ב-25 בספטמבר 2021, לפיה "שלושה חודשים לפני שנרצח, הכריז קאסם סולימאני בישיבה עם מפקדי הכוחות המזוינים: 'כעת אירגנתי עבורכם שישה צבאות מחוץ לשטח איראן. שישה צבאות אידיאולוגיים ועממיים מוצבים מחוץ לגבולות איראן, וכל אויב שרוצה להילחם במשטר האסלאמי יהיה חייב לעבור דרכם, והוא לא יוכל לעשות זאת. צבא בלבנון בשם ח'זבאללה, צבא בפלסטין הכבושה בשם חמאס והג'יהאד האסלאמי, צבא בסוריה וצבא בעיראק בשם כוחות הגיוס העממי, וצבא בתימן בשם אנסאר אנסאר אללה. זה היה גורם הרתעה עבורנו המדינה. כעסם של האמריקאים התוקפניים והמשטר הציוני על כוחה האזורי של איראן נובע מהנושא הזה, הרואה באיראן את שני מרכיבי הכוח. צבא אחד בלבנון בשם ח'זבאללה, צבא שני ושלישי בפלסטין הכבושה בשם חמאס וג'יהאד אסלאמי, צבא רביעי בסוריה, צבא חמישי בעיראק בשם חשד אלשעבי, צבא שישי בתימן בשם אנצאראללה".

בהתאם לפגיעותה של איראן, גוברים בקרב המשטר קולות שקוראים לח'אמנהאי לשנות את צביון תוכנית הגרעין, כדי לשקם את ההרתעה מול ישראל וארה"ב. עד כה, ח'אמנהאי לא נענה לקריאות אלו, אך נראה שהכוונה בהעלאתן בתקשורת נועדה אף היא לשפר את כושר ההרתעה האיראני.